

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
Гуманітарно-педагогічний факультет  
“19” \_\_\_\_\_ червня \_\_\_\_\_ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, д-р. політ. наук Андрій ГОЛЬЦОВ

Київ – 2026 р.

**Опис навчальної дисципліни. Україна в сучасному геополітичному просторі**

Навчальна дисципліна «Україна в сучасному геополітичному просторі» належить до обов'язкових курсів при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С3 «Міжнародні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня. Для забезпечення потреб сучасної України у співпраці з іншими державами, її повноцінної участі в міжнародних організаціях потрібні фахівці з міжнародних відносин вищої кваліфікації. Магістри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій мають бути здатними для виконання фахових завдань, які стосуються, зокрема, аналізу геостратегії України щодо регіонів та країн світу, виявлення геополітичних проблем розвитку нашої держави й пошуку шляхів їх розв'язання. Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів: «Геополітичний простір. Основні засади геополітики України» та «Сучасна геополітика України».

| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь                  |  |                                    |
|--|--|------------------------------------|
| Освітній ступінь   | <i>магістр</i>   |                                    |
| Спеціальність  | <i>С3 «Міжнародні відносини»</i>   |                                    |
| Освітня програма   | <i>«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</i> |                                    |
| Характеристика навчальної дисципліни   |  |                                    |
| Вид  | обов'язкова  |                                    |
| Загальна кількість годин   | 150  |                                    |
| Кількість кредитів ECTS  | 5  |                                    |
| Кількість змістових модулів  | 2  |                                    |
| Курсовий проєкт (робота) (за наявності)  | -  |                                    |
| Форма контролю   | <i>екзамен</i>   |                                    |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти |  |                                    |
|  | Денна форма здобуття вищої освіти  | Заочна форма здобуття вищої освіти |
| Курс (рік підготовки)  | 2  | 2                                  |
| Семестр  | 3  | 3                                  |
| Лекційні заняття   | 20 год.  | 8 год.                             |
| Практичні, семінарські заняття   | 20 год.  | 8 год.                             |
| Лабораторні заняття  | -  | -                                  |
| Самостійна робота  | 110 год.   | 134 год.                           |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання                    | 4 год.   |                                    |

**1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

**Мета** вивчення навчальної дисципліни «Україна в сучасному геополітичному просторі» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо сучасного геополітичного простору, геополітики Української Держави на різних ієрархічних рівнях просторової організації світу; формуванні вмій та навичок

студентів проводити дослідження геополітичного середовища України, її геополітики щодо різних регіонів та держав світу.

**Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни:** «Міжнародні системи та глобальний розвиток», «Україна в системі сучасної світової політики».

**Набуття компетентностей:**

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності(СК):

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:**

– повного терміну денної (заочної) форми навчання.

| Назви змістових модулів і тем   | Кількість годин |        |              |    |     |     |      |              |              |     |     |     |      |    |
|---|-----------------|--------|--------------|----|-----|-----|------|--------------|--------------|-----|-----|-----|------|----|
|   | денна форма     |        |              |    |     |     |      | заочна форма |              |     |     |     |      |    |
|   | тижні           | усього | у тому числі |    |     |     |      | усього       | у тому числі |     |     |     |      |    |
|   |                 |        | л            | п  | лаб | інд | с.р. |              | л            | п   | лаб | інд | с.р. |    |
| 1   | 2               | 3      | 4            | 5  | 6   | 7   | 8    | 9            | 10           | 11  | 12  | 13  | 14   |    |
| <b>Змістовий модуль 1. Геополітичний простір. Основні засади геополітики України</b>                |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |     |     |     |      |    |
| Тopic 1. The Geostrategy and Geopolitics of the State / Тема 1. Геостратегія та геополітика держави | 1               | 15     | 2            | 2  |     |     | 11   | 15           | 1            | 1   |     |     |      | 13 |
| Тема 2. Геополітичний простір   | 2               | 15     | 2            | 2  |     |     | 11   | 15           | 0,5          | 0,5 |     |     |      | 14 |
| Тема 3. Історичний розвиток геополітичного простору сучасної України                                | 3               | 15     | 2            | 2  |     |     | 11   | 15           | 1            | 1   |     |     |      | 13 |
| Тема 4. Геополітична думка в Україні  | 4               | 15     | 2            | 2  |     |     | 11   | 15           | 0,5          | 0,5 |     |     |      | 14 |
| Тема 5. Геополітичне положення та потенціал України   | 5               | 15     | 2            | 2  |     |     | 11   | 15           | 1            | 1   |     |     |      | 13 |
| Разом за змістовим  |                 | 75     | 10           | 10 |     |     | 55   | 75           | 4            | 4   |     |     |      | 67 |

|   |    |     |    |    |  |  |     |     |     |     |  |  |     |
|---|----|-----|----|----|--|--|-----|-----|-----|-----|--|--|-----|
| модулем 1   |    |     |    |    |  |  |     |     |     |     |  |  |     |
| <b>Змістовий модуль 2. Сучасна геополітика України</b>  |    |     |    |    |  |  |     |     |     |     |  |  |     |
| Тема 6. Геополітика незалежної України                  | 6  | 15  | 2  | 2  |  |  | 11  | 15  | 1   | 1   |  |  | 13  |
| Тема 7. Геополітика України на пострадянському просторі | 7  | 15  | 2  | 2  |  |  | 11  | 15  | 0,5 | 0,5 |  |  | 14  |
| Тема 8. Україна в європейському геополітичному просторі | 8  | 15  | 2  | 2  |  |  | 11  | 15  | 1   | 1   |  |  | 13  |
| Тема 9. Геополітика України в Чорноморському регіоні    | 9  | 15  | 2  | 2  |  |  | 11  | 15  | 0,5 | 0,5 |  |  | 14  |
| Тема 10. Геополітика України в регіонах світу           | 10 | 15  | 2  | 2  |  |  | 11  | 15  | 1   | 1   |  |  | 13  |
| Разом за змістовим модулем 2                            |    | 75  | 10 | 10 |  |  | 55  | 75  | 4   | 4   |  |  | 67  |
| Усього годин  |    | 150 | 20 | 20 |  |  | 110 | 150 | 8   | 8   |  |  | 134 |

### 3. Теми лекцій

| № з/п | Назва теми   | Кількість годин |
|-------|--|-----------------|
| 1.    | The Geostrategy and Geopolitics of the State / Геостратегія та геополітика держави | 2               |
| 2     | Геополітичний простір  | 2               |
| 3     | Історичний розвиток геополітичного простору сучасної України                       | 2               |
| 4     | Геополітична думка в Україні   | 2               |
| 5     | Геополітичне положення та потенціал України  | 2               |
| 6     | Геополітика незалежної України   | 2               |
| 7     | Геополітика України на пострадянському просторі                                    | 2               |
| 8     | Україна в європейському геополітичному просторі                                    | 2               |
| 9     | Геополітика України в Чорноморському регіоні                                       | 2               |
| 10    | Геополітика України в регіонах світу   | 2               |
|       | Разом  | 20              |

### 4. Теми практичних (семінарських) занять

| № з/п | Назва теми   | Кількість годин |
|-------|--|-----------------|
| 1.    | The Geostrategy and Geopolitics of the State / Геостратегія та геополітика держави | 2               |
| 2     | Геополітичний простір  | 2               |
| 3     | Історичний розвиток геополітичного простору сучасної України                       | 2               |
| 4     | Геополітична думка в Україні   | 2               |
| 5     | Геополітичне положення та потенціал України  | 2               |
| 6     | Геополітика незалежної України   | 2               |
| 7     | Геополітика України на пострадянському просторі                                    | 2               |

|    |   |    |
|----|---|----|
| 8  | Україна в європейському геополітичному просторі | 2  |
| 9  | Геополітика України в Чорноморському регіоні    | 2  |
| 10 | Геополітика України в регіонах світу            | 2  |
|    | Разом   | 20 |

### **5. Теми самостійної роботи**

| № з/п | Назва теми  | Кількість годин |
|-------|---|-----------------|
| 1.    | The Geostrategy and Geopolitics of the State /<br>Геостратегія та геополітика держави | 11              |
| 2     | Геополітичний простір   | 11              |
| 3     | Історичний розвиток геополітичного простору сучасної України                          | 11              |
| 4     | Геополітична думка в Україні  | 11              |
| 5     | Геополітичне положення та потенціал України   | 11              |
| 6     | Геополітика незалежної України  | 11              |
| 7     | Геополітика України на пострадянському просторі                                       | 11              |
| 8     | Україна в європейському геополітичному просторі                                       | 11              |
| 9     | Геополітика України в Чорноморському регіоні  | 11              |
| 10    | Геополітика України в регіонах світу  | 11              |
|       | Разом   | 110             |

### **6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:**

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист рефератів;
- самооцінювання.

### **7. Методи навчання:**

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, написання реферату).

## 8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамену та заліки у НУБіП України»

### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

| Вид навчальної діяльності   | Результати навчання   | Оцінювання   |           |
|---|---|--|-----------|
| <b>Модуль 1. Геополітичний простір. Основні засади геополітики України</b>        |   |  |           |
| Практичне заняття 1. Геостратегія та геополітика держави                          | ПРН 5, 9. У тому числі, збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій. Визначати сутнісні риси сучасної геополітики та геостратегії. Виявляти особливості історичного розвитку геополітичної думки в Україні. Аналізувати геополітичне положення України на різних ієрархічних рівнях. Використовувати основні методи геополітики для вивчення формування геополітичного простору сучасної України та його трансформації. | <b>10</b>  |           |
| Завдання для самостійної роботи 1.  |   | <b>4</b>   |           |
| Практичне заняття 2. Геополітичний простір  |   | <b>10</b>  |           |
| Завдання для самостійної роботи 2.  |   | <b>4</b>   |           |
| Практичне заняття 3. Історичний розвиток геополітичного простору сучасної України |   | <b>10</b>  |           |
| Завдання для самостійної роботи 3.  |   | <b>4</b>   |           |
| Практичне заняття 4. Геополітична думка в Україні                                 |   | <b>10</b>  |           |
| Завдання для самостійної роботи 4.  |   | <b>4</b>   |           |
| Практичне заняття 5. Геополітичне положення та потенціал України                  |   | <b>10</b>  |           |
| Завдання для самостійної роботи 5.  |   | <b>4</b>   |           |
| Модульна контрольна робота 1.   |   | <b>30</b>  |           |
| <b>Всього за модулем 1</b>  |   | <b>100</b>   |           |
| <b>Модуль 2. Сучасна геополітика України</b>                                      |   |  |           |
| Практичне заняття 6. Геополітика незалежної України                               |   | ПРН 5, 9. У тому числі, збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій. Визначати зовнішні та внутрішні причини головних геополітичних проблем незалежної України. Аналізувати геополітичні інтереси України на пострадянському просторі. Виявляти геополітичні проблеми інтеграції України в європейський геопростір. Характеризувати геополітичні інтереси України в регіонах світу | <b>10</b> |
| Завдання для самостійної роботи 6.  | <b>4</b>  |  |           |
| Практичне заняття 7. Геополітика України на пострадянському просторі              | <b>10</b>   |  |           |
| Завдання для самостійної роботи 7.  | <b>4</b>  |  |           |
| Практичне заняття 8. Україна в європейському геополітичному просторі              | <b>10</b>   |  |           |
| Завдання для самостійної роботи 8.  | <b>4</b>  |  |           |
| Практичне заняття 9. Геополітика України в Чорноморському регіоні                 | <b>10</b>   |  |           |
| Завдання для самостійної роботи 9.  | <b>4</b>  |  |           |
| Практичне заняття 10. Геополітика України в регіонах світу                        | <b>10</b>   |  |           |
| Завдання для самостійної роботи 6.  | <b>4</b>  |  |           |
| Модульна контрольна робота 2.   | <b>30</b>   |  |           |
| <b>Всього за модулем 2</b>  | <b>100</b>  |  |           |
| <b>Навчальна робота</b>   | <b>(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70</b>   |  |           |
| <b>Екзамен</b>  | <b>30</b>   |  |           |
| <b>Всього за курс</b>   | <b>(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100</b>   |  |           |

### 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка національна та результати складання |               |
|--------------------------------------|--|---------------|
|                                      | екзаменів                                  | заліків       |
| 90-100                               | відмінно                                   | зараховано    |
| 74-89                                | добре                                      |               |
| 60-73                                | задовільно                                 |               |
| 0-59                                 | незадовільно                               | не зараховано |

### 8.3. Політика оцінювання

|   |   |
|---|---|
| <b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b> | Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).  |
| <b>Політика щодо академічної доброчесності</b>  | Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема, не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу. |
| <b>Політика щодо відвідування</b>               | Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)  |

### 9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Україна в сучасному геополітичному просторі» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5208>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

### 10. Рекомендовані джерела інформації

#### Основні

1. Вегеш М. Геополітика : метод. рекомендації. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 67 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/22ce6921-642b-4d29-995f-39edb8118d64/content>
2. Вегеш М. М., Петрінко В. С. Політична географія і геополітика : збірник навч.-метод. матеріалів. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2021. 146 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e81de482-a28a-4fa7-969b-0a7123a0adb9/content>
3. Геополітика: навч.-метод. посіб. / упор. І. Милосердна. Одеса : Юридича література, 2023. 92 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/62eba701-5a03-4562-bc8d-b599b62c4dad/content>

4. *Геополітичні та геоелекономічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Центр Разумкова, 2022. 103 с.*
5. *Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : Київський університет, 2022. 349 с.*
6. *Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 154 с.*
7. *Дорошко М. С. Геноцидні війни Леніна – Сталіна – Путіна в Україні. Київ: Ніка-Центр, 2023. 272 с.*
8. *Дорошко М. С. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки. Київ : Ніка-Центр, 2024. 192 с.*
9. *Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.*
10. *Ліпкан В. А. Політичні засади геостратегії сучасної Української Держави : монографія. Одеса : Гельветика, 2024. 830 с.*
11. *Петрінко В. Політична географія та геополітика: навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2024. 243 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c759587f-b2be-4b1f-babd-26ef4ee0cc5c/content>*
12. *Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.*
13. *Ситник Г. П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека : курс лекцій. Київ : ТОВ «САК Лтд.», 2023. 92 с.*
- Допоміжні*
14. *Актуальні проблеми зовнішньої політики та міжнародних відносин: теорія і практика: збірник наукових праць / за заг. ред. С. В. Толстова. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2024. 187 с.*
15. *Алексеєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підручник / за заг. ред. І. В. Алексеєнко. Дніпро : ДДУВС, 2021. 164 с.*
16. *Веґеш М., Палінчак М., Петрінко В. Геополітика в постатях і термінах : підручник. Ужгород : Гельветика, 2020. 784 с.*
17. *Веґеш М., Петрінко В. Геополітична енциклопедія : навч. посіб. Ужгород, 2020. 676 с.*
18. *Визначення рівня енергетичної безпеки України: аналіт. доп. / Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Бобро Д. Г. та ін. ; за заг. ред. О. М. Суходолі. Київ : НІСД, 2021. 71 с. URL: [https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-06/analytrep\\_02\\_2022.pdf](https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-06/analytrep_02_2022.pdf)*
19. *Віднянський С. В., Лисенко О. Є., Мартинов А. Ю. Український проєкт. Цивілізаційні фронтири та соціокультурні екстрєми ХХ – початку ХХІ століть. Аналітична доповідь. Київ : Інститут історії України НАН України, 2022. 128 с.*
20. *Геополітична суб'єктність України в контексті глобальних викликів: монографія / І. Грабовська, С. Грабовський, Р. Додонов та ін. Київ: Міленіум, 2024. 344 с.*

21. *Геополітичний ландшафт сучасного світу та місце в ньому України: монографія* / В. І. Додонова, О. М. Кириленко, О. Ю. Панфілов та ін. Харків : Право, 2025. 316 с.
22. *Глобальні трансформації розвитку суспільства: кол. монографія*. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024. 156 с.
23. *Донцов Д. Геополітика* / укл. Ю. Винничук. Харків : Фоліо, 2023. 608 с.
24. *Економічна безпека України у новій глобальній архітектурі ризиків : експ.-аналіт. доп.* / Я. Базилюк, Я. Жаліло, Л. Шемаєва та ін. ; за заг. ред. Я. Жаліла. Київ : НІСД, 2026. 136 с. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovid/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-u-noviy-hlobalniy-arkhitekturi>
25. *Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підручник*. Дніпро: ДДУВС, 2021. 144 с.
26. *Єремєєва І. А. Теорія міжнародних відносин : підручник*. Дніпро: ДДУВС, 2023. 140 с.
27. *Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика : навч. посіб.* Львів: «Новий Світ-2000», 2025. 428 с.
28. *Зовнішня політика України в контексті геополітичних процесів*. Центр Разумкова. Листопад 2025 р. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2025/11/21/2025-ZP.pdf>
29. *Корсунський С. Як побудувати відносини з країнами Азії*. Харків: Vivat, 2021. 288 с.
30. *Міжнародна підтримка України у період російсько-української війни: монографія* / відп. ред. І. Соляр. НАН України. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 354 с.
31. *Політична безпека України: проблема стабілізації політичного поля країни. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : монографія* / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 288 с.
32. *Руда Л. А. Теорія міжнародних відносин та геополітика: навч.-метод. посіб.* Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, 2023. 77 с. URL: <https://politkaf.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/ruda-l.-a.-teoriia-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-geopolityka.pdf>
33. *Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам : кол. монографія* / Н. Карпчук та ін. ; за заг. ред. Н. Карпчук. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 307 с.
34. *Сучасний стан і перспективи розвитку й трансформації Північноатлантичного альянсу : аналіт. доп.* / В. Кравченко, В. Орлик, М. Замікула та ін. ; за заг. ред. М. Паламарчука та О. Александрова. Київ : НІСД, 2021. 36 с. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovid/suchasnyy-stand-i-perspektyvu-rozvytku-y-transformatsiyi>
35. *Указ Президента України №392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
36. *Указ Президента України №448/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»* URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>

37. *Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2022. 328 с.*
38. *Українська призма: Зовнішня політика 2022. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2023. 308 с.*
39. *Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2024. 336 с.*
40. *Українська призма: Зовнішня політика 2024. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2025. 320 с.*
41. *Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність : монографія / авт. кол. : О. Рафальський (кер.), Я. Калакура (наук. ред.). Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.*
42. *Art R., Jervis R. International Politics: Enduring Concepts and Contemporary Issues. 14<sup>th</sup> ed. Lanham : Rowman & Littlefield Publishers, 2023. 632 p.*
43. *Flint C. Introduction to Geopolitics. 4<sup>th</sup> ed. London : Routledge, 2022. 334 p.*
44. *International Politics: Classic and Contemporary Readings / S. Handler, R. Person (eds.) 2<sup>th</sup> ed. Washington, DC: CQ Press, 2021. 456 p.*
45. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations / J. Baylis, S. Smith, P. Owens (eds.). 9<sup>th</sup> ed. Oxford : Oxford University Press, 2023. 648 p.*

#### *Електронні інформаційні ресурси*

1. *Електронний депозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет» / Факультет історії та міжнародних відносин / Кафедра міжнародних відносин та суспільної комунікації. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsru/handle/lib/11765>*
2. *Інституційний репозитарій ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» / Юридичний інститут / Кафедра політичних технологій. URL: <http://193.110.163.202/handle/2010/21654>*
3. *Електронний репозитарій Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова / Факультет міжнародних відносин, політології та соціології. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/16>*
4. *Репозитарій Національного авіаційного університету / Факультет міжнародних відносин / Кафедра міжнародних відносин, інформації та регіональних студій. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/9125>*
5. *Міністерство закордонних справ України. URL : <https://mfa.gov.ua>*
6. *Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>*
7. *Brookings Institution. URL : <https://www.brookings.edu/>*
8. *Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL: <https://carnegieendowment.org/>*
9. *Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL: <https://www.chathamhouse.org/>*
10. *European Union (EU). URL: [https://europa.eu/european-union/index\\_en](https://europa.eu/european-union/index_en)*
11. *Institute for the Study of War (ISW). URL: <https://www.understandingwar.org/>*

12. *North Atlantic Treaty Organization (NATO)*. URL: <https://www.nato.int/>
13. *Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*. URL: <https://www.oecd.org/>
14. *RAND («Research and Development») Corporation*. URL: <https://www.rand.org/>
15. *Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI)*. URL: <https://www.sipri.org/>
16. *The Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. URL: <https://www.csis.org/>
17. *United Nations (UN)*. URL: <https://www.un.org/en/>